

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: K2-44C/22/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119213651
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alžbeta Beňáková
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2023:6119213651.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Alžbetou Beňákovou v spore žalobcov: 1.) A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. X, E., 2.) F. G. C., nar. XX.X.XXXX, bytom H. XX, I., 3.) J. K., F. C., nar. XX.X.XXXX, bytom L. M. X, E., všetci zastúpení advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Majerčák, PhD., s. r. o., so sídlom Južná trieda 28, 040 01 Košice, proti žalovanému: Mesto Košice, so sídlom Tr. SNP 48/A, 040 11 Košice, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 54.083,52 Eur s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcom v 1.-3. rade sumu 46.522,83 € s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 46.522,83 € od 21.12.2018 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovia v 1.-3. rade m a j ú n á r o k na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 72,04 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia v 1.-3. rade sa návrhom na vydanie platobného rozkazu, doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 15.1.2019, postúpeným tunajšiemu súdu dňa 23.4.2019 domáhali, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom sumu 54.083,52 € a náhradu trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. M. N., Obec: Košice – Sever, Okres: Košice I, zapísaných na LV č. XXXXX ako parcela C-KN č. 6651/17- ostatné plochy o výmere 942 m² a č. 6651/18- ostatné plochy o výmere 2.016 m², LV č. XXXXX parcela C-KN č. 6651/19- ostatné plochy o výmere 2.106 m² a to každý z nich vo veľkosti 1/3 k celku, čo predstavuje na týchto parcelách pre každého zo žalobcov výmeru 1.688 m². Žalovaný tieto pozemky dlhodobo užíva, nakoľko sa na nich nachádza park Anička – verejná zeleň a pozemky je možné využívať len v súlade s touto funkciou. Žalobcovia vyzvali žalovaného na zaplatenie odplaty za vecné bremeno za obdobie od 17.12.2015 do 17.12.2018 listom zo dňa 19.12.2018, ktorý bol doručený dňa 19.12.2018, na čo žalovaný nereagoval konkrétnou ponukou.

2. Na verejnú zeleň, ktorá prešla do vlastníctva obce sa vzťahuje zákon č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“), v zmysle ktorého podľa ust. § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, § 3 ods. 3, § 4 ods. 1 majú žalobcovia až do času majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti nárok na náhradu za zriadené vecné bremeno vo forme finančnej náhrady. Vecné bremeno je odplatné a odplata je vo forme opakujúceho sa plnenia, čo vyplýva z konštantnej judikatúry s poukazom na rozsudky Krajského súdu v Košiciach, okresných súdov v Košiciach a ďalšie.

3. Podľa znaleckého posudku č. 49/2015, ktorý vyhotovil A. N. G. – znalec v odbore stavebníctvo, je ročná odplata za vecné bremeno vo výške 3,56 eur/m². Žalobcovia žiadajú v súlade so ZP č. 49/2015 odplatu za vecné bremeno za tri roky dozadu, to jest od 15.1.2016 do 15.1.2019, súhrnne vo výške 54.083,52 €. Zároveň žiadajú úroky z omeškania zo sumy 54.083,52 € od 21.12.2018 do zaplata, nakoľko predžalobná výzva na plnenie bola doručená žalovanému dňa 19.12.2018, do omeškania sa žalovaný dostal odo dňa 21.12.2018.

4. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe (v podobe odporu) uviedol, že nepopiera, že na pozemkoch žalobcu sa nachádza park J. ako verejná zeleň v jeho vlastníctve. K pozemkom, ktoré sú vo vlastníctve žalobcov, vzniklo zo zákona č. 66/2009 Z. z. právo zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech žalovaného, ktoré mu zakladá právny titul k ich užívaniu. Zákon však nestanovuje, že za vecné bremeno zriadené v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. patrí náhrada. Prípadnú odplatnosť vecného bremena je potrebné odvodiť z právnej úpravy, ktorú ustanovuje OZ. Ustanovenia OZ upravujúce inštitút vecného bremena neurčujú, že so zriadením vecného bremena a jeho trvaním je spojená povinnosť oprávneného z vecného bremena poskytnúť povinnému nejakú náhradu. Žalovaný preto neuznáva nárok žalobcov v celom rozsahu. Na základe uvedeného navrhol, aby súd žalobu zamietol.

5. Žalobcovia v replike poukázali na rozhodovaciu prax súdov nielen na úrovni okresných súdov, krajských súdov, ale aj na úrovni Ústavného súdu SR, na ktorú poukázali v žalobe, ktorá potvrdzuje, že za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z. patrí odplata vo forme opakujúceho sa plnenia. Žalobcovia teda majú nárok na odplatu za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z.

6. Duplika žalovaného nebola súdu doručená.

7. V podaní zo dňa 30.5.2022 žalobca ozrejmil, že vydanie odplaty za užívanie nehnuteľností v žalovanom období žiada z titulu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. na žalovaných pozemkoch nikdy nevzniklo. Zákonodarca zriadil vecné bremeno len k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritéria. Predmetom konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby a vecné bremeno na žalovaných parcelách nikdy nevzniklo.

8. Žalovaný vo vyjadrení doručenom súdu dňa 28.9.2022 uviedol, že v zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. tam, kde je uvedené slovo „stavba“, je potrebné aplikovať tieto ustanovenia aj na verejnú zeleň. Zároveň však neuvádza, že sa na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých sa nachádza verejná zeleň, primerane použijú len niektoré konkrétne ustanovenia tohto zákona, ale že sa primerane vzťahuje „tento zákon“, teda zákon ako celok. Zábavné a oddychové parky je možné v zmysle ustanovenia § 43a ods. 3 písm. p) stavebného zákona považovať za stavbu, k čom priložil Jednostupňový projekt kanalizácie stokovej pre PKO Košice z mája 1968, štúdiu súboru stavieb areálu Parku kultúry a oddychu Košice za účelom ďalšieho rozšírenia PKO, štúdiu súboru stavieb Parku kultúry a oddychu Košice, ktorú vypracoval Stavoprojekt Košice, nositeľ Radu práce z novembra 1985, ku ktorej prislúcha aj projektový nákras celkovej situácie PKO Košice, sprievodnú správu Štúdie súboru stavieb PKO - Košice z novembra 1985. Záverom uviedol, že má teda za to, že k žalovaným pozemkom vzniklo v jeho prospech právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

9. O podanej žalobe rozhodol súd rozsudkom č.k. 44C/22/2019-194 zo dňa 8.12.2022 tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcom v 1.-3. rade v rozsahu 100%. Po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že na pozemkoch žalobcov vzniklo vecné bremeno v zmysle ust. § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. S poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky mal za to, že za zariadenie vecného bremena patrí žalobcom jednorazová náhrada. Nakoľko bola zo strany žalovaného vznesená námietka premlčania, súd žalobu zamietol. Trojročná premlčacia doba začala plynúť dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. 1.7.2009 a uplynula dňa 1.7.2012. Žaloba bola podaná až po uplynutí premlčacej doby. Úspešný žalovaný mal preto nárok na náhradu trov konania proti žalobcom v rozsahu 100%.

10. O podanom odvolaní žalobcov proti rozsudku, ktorý najmä poukazovali na skoršie právoplatné rozhodnutie súdu vydané v rovnakom spore medzi tými istými účastníkmi konania len za skoršie obdobie (rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 20C/423/2016 zo dňa 22.3.2019), rozhodol odvolací súd uznesením č.k. 6Co/44/2023- 279 zo dňa 17.5.2023. Predmetným uznesením odvolací súd zrušil

napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd zdôraznil, že mu je známa rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o priznávaní jednorazovej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Poukázal však na skutočnosť, že táto otázka už bola predbežne vyriešená právoplatným rozhodnutím o opakovanej náhrade za zriadenie vecného bremena, pričom odvolací súd rešpektuje zásadu právnej istoty obsiahnutú v článku 2 základných princípov CSP, ktoré predstavuje základ pri úprave právnych pomerov strán sporu a predstavuje jednu z podmienok konania. Súd nemôže opätovne prejednávať právoplatne rozhodnutú vec a zároveň platí, že ak je pre konanie významná predbežná otázka, ktorá už bola medzi stranami právoplatne rozhodnutá, súd nemôže o nej opätovne konať a ani zo zhodných skutkových okolností medzi totožnými sporovými stranami vyvodzovať odlišné právne závery. Totožnosť zhodného základu je daná totožnosťou sporových strán, totožnosťou skutkových okolností i právnej kvalifikácie uplatneného nároku. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento nový nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky týmto vyriešením viazaný. V tomto smere poukázal aj citoval rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý riešil tzv. prejudicialitu v niekoľkých svojich rozhodnutiach (1Cdo 133/2009, 1Cdo 44/2010, 4Cdo 231/2013, 3Cdo 115/2016, 5Cdo/13/2020). Pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením (uznesenie NS SR sp.zn. 1Cdo/44/2010, R 40/2013). Otázkou prejudiciálneho účinku sa okrem najvyššieho súdu zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky (nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 349/09 z 20.1.2010, sp. zn. I. ÚS 171/2021). Odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu a dospel k záveru o potrebe rešpektovať princíp právnej istoty žalobcov v prejednávanom spore, v rozpore s ktorým by bol iný záver o charaktere náhrady, ktorá im prislúcha za zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. Úlohou súdu bude vykonať dokazovanie na preukázanie výšky náhrady, ktorá žalobcom prislúcha za žalované obdobie, posúdiť dôvodnosť vznesenej námietky premičania žalovaným ohľadne žalobou uplatneného nároku a vo veci opätovne rozhodnúť. V novom rozhodnutí súd rozhodne opätovne o trovách celého konania vrátane trov odvolacieho konania.

11. Po vrátení veci súdu prvej inštancie, súd na prejednanie veci nariadil dňa 14.9.2023 pojednávanie, na ktoré sa dostavil právny zástupca žalobcov a zástupca žalovaného. Súd v súlade s ust. § 180 CSP prejednával vec v neprítomnosti žalobcov. Právny zástupca žalobcov na pojednávaní uviedol, že súhlasí s vypracovaným znaleckým posudkom, ktorý je obsahom spisu (mal na mysli znalecký posudok č. 160/2021: poznámka súdu) a navrhol súdu, aby rozhodol o výške nároku žalobcov. Zároveň sa stotožnil s právnym názorom, ktorý vyslovil Krajský súd v Košiciach v zrušujúcom uznesení. Navrhol preto žalobe vyhovieť. Podľa výpočtu právneho zástupcu žalobcov tento navrhol, aby súd priznal žalobcom v 1. až 3. rade sumu 46.522,83 €. Po otázke súdu, či ide o čiastočné späťvzatie právny zástupca upresnil, že uvedené je požadované ako úprava petitu v zmysle záverov vypracovaného znaleckého posudku a za tým účelom navrhol aj priznať žalobcom v 1. až 3. rade náhradu trov konania vo výške 100 % a to z toho dôvodu, že rozhodnutie súdu závisí od vypracovaného znaleckého posudku.

12. Zástupca žalovaného na pojednávaní k vypracovanému znaleckému posudku uviedol, že sa s ním stotožňuje. Nenamietajú sumu, ktorú vypočítal znalec. Čo sa však týka rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, v tejto právnej veci s týmto právnym názorom sa nestotožňujú. Mali za to, že v danej veci by mal byť aplikovaný princíp právnej istoty podľa článku 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Poukázal na ustálenú rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít, ktorú predstavujú rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, a nie predchádzajúce rozhodnutia okresných súdov a Krajského súdu v Košiciach. Z tohto dôvodu nesúhlasil, aby sa malo rozhodovať tak, ako doteraz podľa týchto rozhodnutí. Zároveň citoval z rozhodnutia senátu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/78/2023 vydaného v inej právnej veci, ale týkajúceho sa parku Anička. Z vyplynutej citácie vyplýva, že v tejto veci senát 6Co vo vzťahu k zákonu č. 66/2009 Z.z. vec inak právne posúdil a práve naopak riadil sa aktuálnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu vo vzťahu k charakteru odplaty v zmysle zriadeného zákonného vecného bremena. Navrhol preto súdu, aby v zmysle princípu právnej istoty túto žalobu zamietol.

13. V záverečnej reči zotrvali strany na svojich právnych argumentoch.

14. Súd, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, opätovne vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predloženými stranami sporu a zistil nasledovný skutkový stav:

15. Žalobcovia v 1.-3. rade sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností - pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území M. N., obec E. - M., O. E. A., zapísaných na LV č. XXXXX ako parcela C-KN č. 6651/17- ostatné plochy o výmere 942 m² a č. 6651/18- ostatné plochy o výmere 2.016 m², LV č. XXXXX parcela C-KN č. 6651/19- ostatné plochy o výmere 2.106 m², a to každý z nich vo veľkosti 1/3 k celku, čo predstavuje na týchto parcelách pre každého zo žalobcov výmeru 1.688 m². Ide o pozemky, ktorých spôsob využitia je definovaný ako pozemok, na ktorom je okrasná záhrada, uličná a sídlisková zeleň, park a iná funkčná zeleň a pozemky je teda možné využívať s touto funkciou, pričom pozemky sa nachádzajú v parku Anička.

16. Listom zo dňa 19.12.2018 žalobcovia vyzvali žalovaného na zaplatenie odplaty za vecné bremeno za obdobie od 17.12.2015 do 17.12.2018 spolu vo výške 54.083,52 € zodpovedajúcej veľkosti ich spoluvlastníckych podielov, stanovenej podľa znaleckého posudku č. 49/2015 vypracovaného znalcom Ing. Michalom Škriabom. Výzva bola žalovanému doručená dňa 19.12.2018. Žalovaný na výzvu nereagoval konkrétnou ponukou.

17. Žalobcom bol voči žalovanému priznaný rovnaký nárok rozsudkom Okresného súdu Košice II č.k. 20C/423/2016-108 zo dňa 22.3.2019 za obdobie od 10.9.2013 do 10.9.2014 vo výške 18.027,84 € s prísl. Súd rozhodol právne podľa zákona č. 66/2009 Z.z., keď mal za to, že na pozemkoch žalobcov nachádzajúcich sa v areáli P. J. im za zriadenie zákonného vecného bremena patrí odplata vo forme opakujúceho sa plnenia. Pri určení výšky ročnej odplaty súd vychádzal zo znaleckého posudku č. 49/2015 znalca A. N. G., ktorý určil výšku odplaty na sumu 3,56 €/m²/rok. Tento znalecký posudok nebol rozporovaný zo strany žalovaného. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 13.6.2019.

18. V znaleckom posudku č. 160/2021 vypracovaného Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline bola stanovená výška všeobecnej ročnej hodnoty nájmu pozemkov na sumu 2.867,45 € u parcely č. 6651/17 zapísanej na LV č. XXXXX, na sumu 6.181,06 € u parcely č. 6651/18 zapísanej na LV č. XXXXX a sumu 6.459,10 € u parc. č. 6651/19 zapísanej na LV č. XXXXX, všetky v k. ú. M. N..

19. Na zistený skutkový stav súd aplikoval tieto ustanovenia právnych predpisov:

20. Podľa § čl. 2 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

21. Podľa § 228 ods. 1 CSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak

22. Podľa § 1 zákona č. 66/2009 Z. z., tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

23. Podľa § 1 zákona č. 66/2009 Z. z., tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

24. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníctvom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom (ďalej len „vlastník stavby“), môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníčkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytne vlastníčkovi stavby v tom istom katastrálnom území. Ak územie obce tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce.

25. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z., ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu.

26. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ak nemá vlastní k stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou uzívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré ho obsahom je držba a uzívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyššiu územnú celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

27. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z., vlastní k pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

28. Podľa § 151n ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), vecné bremena obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, z č je povinný niečo trpieť, niečo oho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

29. Podľa § 151o Občianskeho zákonníka vecné bremena vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Zmluvou možno zriadiť vecné bremeno vlastní k nehnuteľnosti, pokiaľ osobitný zákon neda va toto právo aj ďalší m osobám. Ak nie je vlastní k stavby zároveň vlastníkom príľahle ho pozemku a prí stup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd možno na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spocívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok.

30. Podľa § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

31. Podľa čl. 20 ods. 1 vety druhej Ústavy Slovenskej republiky, vlastnícke právo vs etky ch vlastní kov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

32. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, vyvlastnenie alebo nútene obmedzenie vlastní ckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

33. V konaní nebolo sporné, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností - pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území M. N., obec E. - M., O. E. A., špecifikovaných v bode 1 rozsudku, v rozsahu ich spoluvlastníckych podielov, nachádzajúce sa v parku Anička. Sporné nebolo ani to, že žalovaný tieto pozemky užíva, nakoľko sa na nich nachádza P. J.. Spornou nebola, vzhľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu medzi žalobcami a žalovaným, ktorý by ho oprávňoval tieto nehnuteľnosti užívať, ani skutočnosť, že dňom 1.7.2009 v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vzniklo k predmetným pozemkom v prospech žalovaného právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Po ustálení rozhodovacej praxe žalobcovia síce zmenili svoju argumentáciu tvrdiac, že si nárok uplatňujú titulom bezdôvodného obohatenia, právne posúdenie je však vecou súdu. Odvolací súd pritom v zrušujúcom uznesení konštatoval, že súd správne uzavrel, že žalovaný nárok je potrebné posudzovať podľa zákona č. 66/2009 Z.z. tak, ako aj súd v skoršom rozhodnutí sp. zn. 20C/423/2016. Žalobcovi účinnosťou tohto zákona vznikol nárok (§ 2 ods. 1 zákona), aby mu žalovaný zámennou

zmluvou poskytol náhradný pozemok v jeho vlastníctve, pričom do podania žaloby nedošlo k uplatneniu tohto postupu, resp. postupu predpokladaného § 2 ods. 2 zákona. Spornou otázkou bol charakter odplaty za zriadenie vecného bremena.

34. Zákon č. 66/2009 Z. z. otázku finančnej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva nerieši. Súdnou praxou bolo po jeho účinnosti postupne ustálené, že vlastníčkovi pozemku patrí opakujúca sa náhrada vo výške obvyklého nájomného, pričom ústavný súd sa priklonil k úvahám o opakovanej primeranej náhrade počas trvania tohto obmedzenia už v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 237/2009. Táto rozhodovacia prax bola potvrdená i nálezom Ústavného súdu SR PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016.

35. V súlade s touto súdnou praxou bola žalobcom právoplatne priznaná opakovaná náhrada za vecné bremeno za pozemky, ktorých sa týka i nárok uplatnený v tomto spore, a to rozsudkom Okresného súdu Košice II č.k. 20C/423/2016-108 zo dňa 22.3.2019 za obdobie od 10.9.2013 do 10.9.2014.

36. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 26. augusta 2019 sp. zn. 2Cdo/194/2018 a z 30. novembra 2020 sp. zn. 8 Cdo/17/2019 uzavrel, že náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods.1 zákona 66/2009 Z. z. je jednorazová a vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t. j. 1.7.2009, pričom sa premlčuje v lehote 3 rokov. V rozhodnutí z 30. novembra 2020 sp. zn. 8Cdo/17/2019 sa pritom odvoláva na akceptovanie takej judikatúry ústavným súdom napr. v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012, sp. zn. IV. ÚS 539/2020 z 28. októbra 2020. Na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/17/2019 nadväzujú jeho ďalšie rozhodnutia, ktoré zotrvávajú na priznaní jednorazovej náhrady - uznesenie z 27. októbra 2021, sp. zn. 1Cdo/171/2021 a uznesenie z 26. januára 2022 sp. zn. 1Cdo/99/2019, z 31. marca 2022, sp. zn. 2Cdo/151/2020 a z 27. apríla 2022, sp. zn. 5Cdo/175/2019.

37. Existuje tiež jednotná prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k § 228 ods. 1 CSP a jeho dôsledkom, ktorá je reprezentovaná najmä rozhodnutím uverejneným v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 3/2013 - R 40/2013 z 31. januára 2012 sp. zn. 1Cdo/44/2010: „Pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením“. Najvyšší súd prejudicialitu riešil i v ďalších rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/133/2009, sp. zn. 4Cdo/231/2013, sp. zn. 3Cdo/115/2016, sp. zn. 5Cdo/13/2020.

38. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 349/09 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 O. s. p., ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 O. s. p. všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu.

39. V náleze sp. zn. I. ÚS 171/2021 z 12. januára 2022 ústavný súd poukázal na viazanosť iným rozhodnutím súdu o zásadnej otázke, keď uviedol: „So subjektívnou záväznosťou rozsudku úzko súvisí otázka tzv. prejudiciálneho účinku súdneho rozhodnutia vyjadrená v § 193 a § 194 CSP, v zmysle ktorej musí súd v novom konaní rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých účastníkov (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach). Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov sa účinky právoplatného rozsudku môžu vzťahovať len v tých prípadoch, keď tak stanoví zákon (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/133/2009). Prejudicialita súdneho rozhodnutia znamená, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, preto nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods. 2 OSP (v súčasnosti § 228 CSP, pozn.). Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym

vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobilom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2010).“

40. Žalobcovia sa v tomto spore domáhajú náhrady za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. za obdobie od 15.1.2016 do 15.1.2019 k nehnuteľnostiam v ich podielovom spoluvlastníctve, pričom o takom nároku žalobcov, ale za skoršie obdobie, už bolo v prospech žalobcov rozhodnuté (viď bod 35 rozsudku).

41. Súdu je zrejmá rozhodovacia prax najvyššieho súdu ohľadne otázky priznávania náhrady za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z., ktorou sa preferuje priznanie jednorazovej náhrady. Na druhej strane však treba mať na zreteli to, čo o prejudiciálnom účinku súdnych rozhodnutí uviedol ústavný súd (viď odsek 38. a 39. odôvodnenia). Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 29. júna 2022 sp. zn. 4Cdo/161/2020 (odsek 14. odôvodnenia) zdôraznil, že právoplatným rozsudkom súdu, ktorým sa ukladá povinnosť, sa adresátom účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označeným v ustanovení § 228 ods. 1 CSP zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 230 CSP). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na strany sporu (účastníkov konania), v ktorom bolo vydané; pokiaľ ide o otázku, ako bolo rozhodnuté medzi stranami sporu, jeho výrok je záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (pozri aj Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2009, 425 s.). Tiež celkom jednoznačne uviedol, že: „... súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore strán, nie je rozhodujúce, či súd v (skoršom) právoplatne skončenom konaní spor správne alebo nesprávne právne posúdil ...“. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces.

42. S odkazom na vyššie uvedené, súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu konštatuje, že žalobcom uplatnený nárok je závislý od posúdenia hmotnoprávnej otázky, ktorá už bola ako predbežná riešená v predchádzajúcom konaní tak, že žalobcom za pozemky v ich spoluvlastníctve patrí opakovaná náhrada za vecné bremeno, pričom to, že predchádzajúce rozhodnutie nezohľadňuje aktuálnu ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ohľadne jednorazovej náhrady za vecné bremeno a jej prípadné premlčanie, nie je relevantné.

43. V danom prípade je s odkazom na doposiaľ uvedené nutné odkloniť sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ohľadne jednorazovej náhrady za vecné bremeno aby súd rešpektoval zásadu právnej istoty a prejudiciálny účinok predchádzajúceho rozhodnutia vo vzťahu k náhrade za vecné bremeno patriacej žalobcom. Iný právny záver súdu o charaktere náhrady za zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. by bol v rozpore s princípom právnej istoty.

44. Pri určení výšky náhrady súd vychádzal zo znaleckého posudku č. 160/2021, ktorý bol síce vypracovaný v inom súdnom konaní sp. zn. 10C/14/2019, avšak, ktorý určil všeobecnú ročnú hodnotu nájmu pre všetky pozemky v areáli parku Anička, vrátane pozemkov patriacich žalobcom v 1.-3. rade. Sporové strany nerozporovali výšku náhrady podľa tohto znaleckého posudku, ktorý stanovil výšku všeobecnej ročnej hodnoty nájmu pozemkov na sumu 2.867,45 € u parcely č. 6651/17 zapísanej na LV č. XXXXX, na sumu 6.181,06 € u parcely č. 6651/18 zapísanej na LV č. XXXXX a sumu 6.459,10 € u parc. č. 6651/19 zapísanej na LV č. XXXXX. Súd priznal každému zo žalobcov sumu 15.507,61 € (2.867,45 + 6.181,06 + 6.459,10), nakoľko každý zo žalobcov je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností v podiele 1/3 k celku, pričom žalovaným obdobím je obdobie od 15.1.2016 do 15.1.2019, t.j. 3 roky (u parcely č. 6651/17 je výmera 942 m² = 2.867,45 € je ročný nájom: 3 žalobcovia ide o sumu 955,82 € x 3 roky = 2.867,45 €, u parcely č. 6651/18 ide o výmeru 2.016 m² = 6.181,06 ročný nájom: 3 žalobcovia = 2.060,35 € x 3 roky = 6.181,06 € a u parcely č. 6651/19 ide o výmeru 2.106 m² = 6.459,10 €: 3 žalobcovia = 2.153,03 € x 3 roky = 6.459,10 €). Súd rozhodol o náhrade titulom obvyklého nájmu, ktorý považoval za najspravodlivejší, nakoľko žalobcom ostáva len tzv. holé vlastníctvo.

45. Žalovaný je preto povinný zaplatiť žalobcom v 1.-3. rade spolu sumu 46.522,83 € (15.507,61 x 3), o čom súd rozhodol vo výroku I rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu vo výroku II zamietol. Právny zástupca na pojednávaní síce uviedol, že upresňuje žalobný návrh podľa znaleckého posudku č. 160/2021, avšak nevzal žalobu v prevyšujúcej časti späť, preto súd nerozhodoval o zastavení konania v časti.

46. Pre úplnosť súd konštatuje, že nárok žalobcov za obdobie od 15.1.2016 do 15.1.2019 nebol premlčaný, nakoľko žaloba bola podaná včas dňa 15.1.2019, pričom trojročná premlčacia doba v zmysle ust. § 101 OZ začala plynúť 16.1.2016 a neskôr za ten, ktorý rok a uplynula by dňa 16.1.2019 a neskôr.

47. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

48. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania, výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

49. Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenia vlády“), výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako je základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

50. Vzhľadom na to, že v prípade vydania finančnej náhrady za vecné bremeno nie je zákonom stanovená lehota na splnenie tejto povinnosti a nie je daná ani dohodou strán, žalovaný je povinný žalobcom plniť v súlade s § 563 Občianskeho zákonníka dňom nasledujúcim po tom, ako ho žalobcovia o plnenie požiadali. Žalobcovia vyzvali žalovaného na plnenie výzvou zo dňa 19.12.2018, ktorá bola žalovanému doručená dňa 19.12.2018, t.j. nasledujúci deň 20.12.2018 bol žalovaný povinný plniť, preto sa od 21.12.2018 dostal do omeškania. Súd zaviazal žalovaného zaplatiť úrok z omeškania, ktorý bol vyčíslený v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády a to 5 % ročne zo sumy 46.522,83 € od 21.12.2018 do zaplatenia, ktoré súd žalobcom priznal vo výroku I tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti, čo do úrokov z omeškania žalobu vo výroku II zamietol.

51. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu teda k 21.12.2018 bola 0,00 % a úrok z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyšší.

52. Lehota na splnenie povinnosti uloženej týmto rozsudkom vyplýva z § 232 ods. 3 CSP.

53. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

54. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

55. Podľa ust. § 263 ods. 1 CSP ak bola v konaní úspešná strana zastúpená advokátom, súd uvedie v uznesení o výške náhrady trov konania ako prijímateľa náhrady trov konania advokáta.

56. Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

57. O nároku na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania vnímajúc konanie ako celok, súd rozhodol v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení vo výroku III a to tak, že prevažne úspešní žalobcovia v 1.-3. rade majú nárok na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 72,04 %.

58. Žalobcovia na pojednávaní žiadali plnú náhradu trov konania, nakoľko rozhodnutie súdu záviselo od znaleckého posudku. Súčasný Civilný sporový poriadok takúto právnu úpravu neobsahuje. Je však

pravdou, že sa vyvinula súdna prax v rámci priznávania náhrady nemajetkovej ujmy, kde súdy priznávajú žalobcom plnú náhradu trov konania, ak rozhodnutie súdu záviselo od úvahy súdu. V danom prípade však rozhodnutie súdu nezáviselo od úvahy súdu, ale od vypracovaného znaleckého posudku, čo nemožno pričítať na ťarchu žalovaného ako neúspešnej strany sporu.

59. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali priznania sumy 54.083,52 € (100%), pričom im súd priznal sumu 46.522,83 €, čo predstavuje úspech žalobcov v rozsahu 86,02 % a neúspech 13,98 %. Čistý úspech žalobcov tak predstavuje 72,04 % (86,02- 13,98 %). Súd zároveň nevidel priestor pre aplikáciu ust. § 257 CSP, nakoľko nemal preukázané také závažné skutočnosti, pre ktoré by bola aplikácia tohto zákonného ustanovenia odôvodnená. O výške náhrady trov konania, vrátane trov odvolacieho konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia v dvoch vyhotoveniach na Mestský súd Košice.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a/ neboli splnené procesné podmienky,
- b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie musí byť podpísané a predložené v 2 rovnopisoch.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).